

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Russell George AS
Cadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Seneddlechyd@senedd.cymru

28 Mawrth 2023

Annwyl Russell,

Diolch am eich llythyr ar 28 Chwefror yn ymwneud â sesiwn graffu'r Prif Swyddog Nyrsio gyda'r pwyllgor ar 26 Ionawr. Mae'n ddefnyddiol gweld yn ysgrifenedig y materion a godwyd yn y sesiwn honno, sef y materion y mae'r pwyllgor yn canolbwyntio arnynt fwyaf.

O ran y **gweithlu nyrsio**, roedd y Prif Swyddog Nyrsio yn adlewyrchu'r hyn sydd wedi bod yn glir ers cryn amser a'r hyn rwyf wedi'i gydnabod sawl tro yn y Senedd - bod y GIG a'i weithlu ar hyn o bryd yn wynebu'r her fwyaf yn ei hanes o 75 mlynedd. Mae Sefydliad Iechyd y Byd yn amcangyfrif bod swyddi gwag ar gyfer nyrsys a bydwragedd ar hyn o bryd yn cynrychioli mwy na 50% o'r prinder byd-eang o weithwyr iechyd. Dyna pam rwy'n ystyried ei bod yn hanfodol bwysig datrys rhai o'r achosion sylfaenol a amlygwyd hefyd yn eich llythyr.

Rydych wedi cyfeirio at y *Cynllun Gweithredu Cenedlaethol ar gyfer y Gweithlu* a gyhoeddwyd yn ddiweddar a byddwn innau'n cyfeirio at y ddogfen honno yn yr un modd, o ran y cynlluniau uniongyrchol ar gyfer y materion a godwyd yn eich llythyr.

O ran **cadw staff**, mae Addysg a Gwella Iechyd Cymru wedi ymrwymo i gyflwyno cynllun cadw erbyn Ebrill 2023 a fydd yn taflu mwy o oleuni ar y cyfeiriad cenedlaethol yn y maes hwnnw, ac rwy'n siŵr ein bod yr un mor awyddus i weld y ddogfen honno. Mae cystadleuaeth hyd yn oed o fewn y DU: dangosodd Lloegr gyda'r data diweddaraf a gyhoeddwyd ganddynt fod cyfradd swyddi gwag o 10.8% o fewn y grŵp staff Nyrsio Cofrestredig (43,619 o swyddi gwag). Mae hyn yn gynnydd ers yr un cyfnod y flwyddyn flaenorol pan oedd cyfradd y swyddi gwag yn 10.2% (39,721 o swyddi gwag).

O ran **recrwtio**, mae'r cynllun yn sôn am ymgynghori ar gynllun bwrsari GIG Cymru ar ei newydd wedd, ymgyrch denu a recrwtio wedi'i diweddarau a'i gwella gan AaGIC, ail gam ein cynllun recrwtio rhyngwladol, moderneiddio prosesau recrwtio a chynyddu dysgu yn y gwaith er mwyn ehangu mynediad.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Eluned.Morgan@llyw.cymru
Correspondence.Eluned.Morgan@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Rwy'n benderfynol o sicrhau bod gyrfaoedd yn y GIG mor ddeniadol â phosibl ac rwy'n gwerthfawrogi bod angen, fel rhan o hynny, i rolau swyddi a modelau cyflogaeth gael eu moderneiddio er mwyn adlewyrchu bywydau a dyheadau ein staff yn yr 21ain ganrif yn well. I'r perwyl hwnnw, mae'r cynllun yn ymrwymo Llywodraeth Cymru, erbyn Gorffennaf 2023, i gomisiynu gwaith i ddatblygu opsiynau newydd o ran **cyflogaeth hyblyg** a chontractau sy'n gweddu'n well i rai sy'n dymuno gweithio yn y sectorau sylfaenol a chymunedol. Bydd hyn yn gam cyntaf pwysig ar hyd y llwybr hwnnw.

O ran **defnyddio staff asiantaeth**, mae'r Prif Swyddog Nyrsio yn iawn i ddisgrifio'r gwariant presennol fel un eithriadol. Mae bron yn sicr bod cysylltiad achosol rhwng yr amgylchiadau eithriadol a ddaeth yn sgil y pandemig a'r defnydd eithriadol o staff asiantaeth; fodd bynnag mae'n amlwg nad yw'n gynaliadwy nac yn ddoeth yn gyllidol. Rwy'n benderfynol o leihau'n ddramatig y ddibyniaeth ar wariant ar asiantaethau ac rwy'n disgwyl i waith y Grŵp Defnydd Effeithiol o Adnoddau a grybwyllir yn eich llythyr arwain at ganlyniadau pendant yn y maes hwn.

Rwy'n cytuno'n llwyr â'r pwyslais y mae'r Prif Swyddog Nyrsio yn ei roi ar **lesiant y gweithlu** ac mae hyn yn llinyn clir drwy'r Cynllun Gweithredu Cenedlaethol ar gyfer y Gweithlu, gan ryngweithio â llawer o'i elfennau. Yn benodol, ceir ymrwymadau i Lywodraeth Cymru weithio gyda phartneriaid i gynnal prosiect lles staff mewn partneriaeth gymdeithasol er mwyn gwella llesiant staff; i AaGIC ei gwneud yn ofynnol bod sefydliadau'r GIG yn adolygu canlyniadau arolwg staff GIG Cymru ac yn asesu sut y gall systemau, polisïau a gweithdrefnau gyfrannu'n gadarnhaol at iechyd a llesiant y gweithlu; ac i Lywodraeth Cymru gyflwyno Canllaw Sgwrs Llesiant y Gweithlu wedi'i deilwra ar gyfer unigolion, yn seiliedig ar ddata sy'n gysylltiedig â chynllun peilot, er mwyn deall a mynd i'r afael ag anghenion y gweithlu yn rhagweithiol.

Rydych eisoes wedi cyfeirio yn eich llythyr at yr ymrwymiad yn y cynllun i gyhoeddi **data** am swyddi gwag GIG Cymru erbyn Mehefin 2023. Rwyf wedi bod yn glir ei bod yn annerbyniol i ni fod yr unig wlad yn y DU i beidio â gwneud hynny ac rwy'n falch bod y materion technegol sydd wedi atal gwneud hynny hyd yma yn cael eu tacio.

O ran **Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016**, mae'r Prif Swyddog Nyrsio yn hollol gywir i nodi bod tensiwn rhwng natur un-proffesiwn y Ddeddf a'r angen am ddull mwy sylfaenol amlbroffesiwn o gynllunio'r gweithlu yn y dyfodol. Rwy'n deall bod y pwyllgor yn cynllunio gwaith craffu ôl-deddfu ar y Ddeddf ar gyfer yr haf/hydref hwn. Rwy'n croesawu hyn ac rwy'n ffyddiog y bydd yn fater canolog yn yr ymarfer craffu hwnnw

Yn gywir,

Eluned Morgan AS/MS

Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Health and Social Services